

LESY V DOBĚ BRONZOVÉ (teze)

Klára Posiřilová

- Krajina ovlivňována člověkem už od neolitu okolo 20% (v menší míře i v mezolitu), v pozdním eneolitu se aktivity prudce zvedla na 40%, V době bronzové bylo ovlivnění silné, ale osídlené rozkolísané, takže tak byl ovlivněn i impakt (*Kuneš et al. 2015*)
- Pro bádání zemědělského pravěku se můžeme opřít o biostratigrafické fáze holocénu (atlantik, subboreál, subatlantik), dále o antrakologická data, pylová data, plavení a geobotanické rekonstrukční mapy a mapy potenciální přirozené vegetace (*Neuhäuslová et al. 1998*)
- Důležitým faktorem je upřednostňování některých dřevin před jinými, např. jedle, dub a celkově světlomilné dřeviny a snadněji se zmlazující dřeviny (pastva pro dobytek)
- Největší podíl vzorků na sídlištích tvoří palivové dřevo, které se řadí mezi neselektivní a odpovídá druhům v sídlištním okolí (2-5 km)
- Oproti tomu selektivní dřeva jsou např. pozůstatky z výrobní činnosti nebo konstrukce staveb, ale ty v antrakologii tvoří minimum dat, jelikož by např. už zmiňovaná konstrukce musela shořet abychom získali uhlíky k analýze (celkově ale moc nenapomáhají k rekonstrukci vegetace)
- Analýzou palivového dřeva lze sledovat proměnu na jednom území, tak i regionální diferenciaci
- Problémem v antrakologii je diskontinuita a rozptýlenost dat, což se snaží vyřešit publikace *Kočár, Kočárová, Lanta & Novák (2022)*. Rekonstrukce lesní vegetace České republiky v zemědělském pravěku a raném středověku na základě archeoantrakologických dat
- Méně se setkáme s daty žárových pohřebišť, ale pokud chybí sídlištní data, je to aspoň něco
- Celkově je v období zemědělského pravěku nejpočetnějším taxonem dub
- Podle některých autorů (*Dreslerová, Pokorný*) je změna složení vegetace zapříčiněna přirozeným projevem holocenní acidifikace půd, s touto teorií naopak nesouhlasí autoři studie (*Kočár, Kočárová, Lanta, Novák*) s důvodem, že výskyt bučin a/nebo dubohabřin nutně nenaznačuje acidifikaci půd a jedná se o zjednodušené odůvodnění
- V následujícím období (doba železná) se dále významně rozšiřují světlomilné dřeviny, vedle dubu má velký podíl i světlomilná borovice a habr
- Lokalita Brandýs nad Labem ukazuje více chronologických fází DB (únětický, mohylový, knovízský a štitarský horizont), ve všech převažuje dub s výrazným podílem borovice
- Na lokalitě Blučina Cezavy lze srovnat starší a mladší DB, kde výsledky poukazují na pokles náročných dřevin, vyskytují se tam i chladnomilný buk a tis, které by se nepředpokládaly, dále narůstá podíl lípy a světlomilných dřevin poukazující na intenzivní těžbu dřeva (topol, vrba)
- Nejvíce jsem vycházela z práce: Rekonstrukce lesní vegetace České republiky v zemědělském pravěku a raném středověku na základě archeoantrakologických dat (*Kočár et al. 2022*), ostatní byly použity pro srovnání či ověření informací

Literatura

- Beneš, J., Příkrylová, P. (2008). Analýza uhlíků a zuhelnatělých rostlinných makrozbytků ze sídliště mladší doby bronzové v Hostivici u Prahy - Charcoal and macro-remains analysis of the Late Bronze Age settlement in Hostivice by Prague. In: J. Beneš – P. Pokorný (eds), Bioarcheologie v České Republice - Bioarchaeology in the Czech Republic. České Budějovice.
- Beneš, J., Petřílková, V. (2008). Antrakologická analýza uhlíků ze sídelního areálu doby laténské, římské a raného středověku v Lovosicích a z výrobního centra doby římské v Kyjicích - Anthracological analysis of charcoal fragments from the La Te`ne, Roman and the Early Medieval settlement area in Lovosice and from the Roman period production centre in Kyjice. Archeologické Rozhledy 60, 93-113.
- Beneš, J. (2008). Antrakologické analýzy v archeologii a paleoekologii - Anthracological analyses in archaeology and paleoecology. Archeologické Rozhledy 60, 75-92.
- Čulíková, V. (2008). Rostlinné makrozbytky z pravěkých a raně středověkých antropogenních sedimentů v Lovosicích. Archeologické Rozhledy 60, 61-74.
- Dreslerová, D. (2012). Les v pravěké krajině II. - Forest in the prehistoric landscape II. Archeologické rozhledy LXIV, 199–236.
- Kočár, P., Kočárová, R., Lanta, M. & Novák, J. (2022). Rekonstrukce lesní vegetace České republiky v zemědělském pravěku a raném středověku na základě archeoantrakologických dat / Reconstruction of Forest Vegetation Between the Neolithic and the Early Middle Ages in the Territory of the Czech Republic Based on Archaeoanthracological Data. Památky archeologické 113, 311-368. 10.35686/PA2022.6.
- Kuneš, P., Svobodová-Svitavská, H., Kolář, J., Hajnalová, M., Abraham, V., Macek, M., Tkáč, P. & Szabó, P. (2015). The origin of grasslands in the temperate forest zone of east-central Europe: long-term legacy of climate and human impact. Quaternary Science Reviews 116, 15–27. <https://doi.org/10.1016/j.quascirev.2015.03.014>
- Neuhäuslová Z., Blažková D., Grulich V., Husová M., Chytrý M., Jeník J., Jirásek J., Kolbek J., Kropáč Z., Ložek V., Moravec J., Prach K., Rybníček K., Rybníčková E. & Sádlo J. (1998) Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky [Map of potential natural vegetation of the Czech Republic]. Academia, Praha.
- Neuhäuslová Z., Moravec J., Chytrý M., Ložek V., Rybníček K., Rybníčková E., Husová M., Grulich V., Jeník J., Sádlo J., Jirásek J., Kolbek J. & Wild J. (2001) Potential natural vegetation of the Czech Republic. Braun-Blanquetia 30: 1–80.
- Neuhäuslová Z., Moravec J., Chytrý M., Sádlo J., Rybníček K., Kolbek J. & Jirásek J. (1997) Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky 1 : 500 000 [Map of potential natural vegetation of the Czech Republic 1 : 500 000]. Botanický ústav AV ČR, Průhonice.